

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Чорної Катерини Павлівни на дисертацію Єфремова Артема Олександровича „Правове регулювання охорони праці державних службовців в Україні”, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук із спеціальності 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення

Продовження процесу розбудови України як соціальної, правової та демократичної держави є основною метою нашої країни на найближчі роки. Однак її досягнення неможливе без відповідних засобів, здатних забезпечити стабільний рух всього суспільства та держави у вказаному напрямку. І серед інших правових, економічних та організаційних засобів саме державна служба, яка є комплексним організаційно-правовим явищем та основним провідником функцій держави, як ми вважаємо, у найбільшій мірі забезпечує та несе відповідальність за досягнення відповідних результатів розвитку нашої країни. В цьому контексті особливої важливості набувають питання формування в Україні оновленого корпусу державних службовців та істотної модернізації інституту державної служби, здатних на високому рівні виконувати поставлені перед ними завдання та забезпечувати якісне і ефективне виконання відповідних функцій держави. В той же час, не слід забувати, що й самі державні службовці, потребують покращення умов праці з метою підвищення ефективності їх діяльності. В опрацювання основи закріплення умов праці державних службовців слід покласти відповідні концепції розвитку та удосконалення й системи охорони їх праці. Таким чином, ми відмічаємо, що на шляху завершення розбудови України як соціальної, правової та демократичної держави слід вирішити питання системного та комплексного реформування охорони праці державних службовців. З огляду на це, беззаперечно, тема дисертаційної роботи, обрана А.О. Єфремовим, є надзвичайно актуальною, а зазначене дослідження – своєчасним і корисним як для практики, так і для науки трудового права та права соціального забезпечення. Актуальність

Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

Спеціалізована вчена рада

№ К 08.727.03/21

від «30» вертне 2015 р.

обраної теми визначається й тим, що дисертаційне дослідження відповідає пріоритетним завданням навчального процесу щодо підготовки висококваліфікованих державних службовців з урахуванням нового рівня вимог стосовно нормативно-правового забезпечення службово-трудових відносин в Україні. Структурна побудова дисертації є логічною та доцільною, що свідчить про науково-аргументований підхід до вирішення поставлених завдань і забезпечує досягнення мети дослідження.

Автором досить чітко сформульовані об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на охорону життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці. Предметом дослідження є правове регулювання охорони праці державних службовців в Україні (с.6).

У представленому дисертаційному дослідженні проаналізовано цілу низку актуальних проблем, пов'язаних із характеристикою охорони праці державних службовців. Дисертантом слушно удосконалено: характеристику принципів охорони праці державних службовців, яким притаманні наступні індивідуальні риси; класифікацію гарантій охорони праці державних службовців в Україні; перелік загальних обов'язків державних службовців в сфері охорони праці; специфічні обов'язки державних службовців в сфері охорони праці (с.7–8).

Заслуговує на увагу здійснений дисертантом підхід до з'ясування специфічних прав державних службовців в сфері охорони праці. Автором слушно наголошено, що специфічними правами державних службовців в сфері охорони праці є: а) право на одержання інформації про заходи забезпечення їх безпеки; б) право на надання згоди щодо кандидатур осіб, які безпосередньо забезпечуватимуть їх особисту охорону; в) право на тимчасову відмову в письмовій формі від особистої охорони, приймаючи на себе повну відповідальність за можливі негативні наслідки цієї дії; г) право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю у випадках і в

порядку, передбачених законодавством, якщо існує загроза особистої безпеки чи безпеки оточуючих (с. 9).

Без сумніву, слід погодитись з висновком дисертанта про те, що гарантії охорони праці державних службовців, як і принципи, мають певні особливості, що відображають їх внутрішню сутність та дозволяють відокремити від інших правових категорій. Такими характерними особливостями слушно названо наступні: вони покликані налагодити дієвий механізм забезпечення нормативного регулювання сфери охорони праці; вони мають своє відображення у нормах чинного трудового законодавства; гарантії охорони праці державних службовців виступають передумовою задоволення соціальних благ даної категорії працівників; вони є одним із засобів забезпечення дисципліни й законності при здійсненні державними службовцями своїх функцій; спрямовані на створення та охорону умов для реалізації прав та свобод державних службовців; гарантії охорони праці державних службовців забезпечують реальне здійснення можливостей державних службовців, закріплених у загальних та спеціальних нормативно-правових актах (с.97–98).

Цілком логічним та обґрунтованим є висновок автора про те, що ознаками контролю за дотримання законодавства про охорону праці державних службовців є те, що він є засобом забезпечення законності; він є однією із найважливіших функцій держави; він здійснюється обмеженим колом суб'єктів, що наділені відповідними повноваженнями; його змістом є, з одного боку, діяльність, спрямована на здійснення обліку та перевірки дотримання законодавства про охорону праці, з іншого – сукупність повноважень контролюючих суб'єктів щодо здійсненню контрольних заходів; він передбачає здійснення комплексу контрольних заходів; результатом здійснення контрольної діяльності є прийняття певного рішення, припису (с.186–187).

Автором обґрунтовано необхідність застосування норм зарубіжних країн в сфері охорони праці державних службовців, зокрема: створення Комітету з охорони праці державних службовців на кшталт аналогічного органу в США сприятиме розвитку інституту громадського контролю за додержанням

законодавства про охорону праці в державному секторі; запозичення досвіду Німеччини стосовно організації діяльності трудових судів в Україні забезпечить утворення реального механізму захисту порушених прав у сфері охорони праці державних службовців; врахування досвіду Японії щодо прийняття спеціального Закону України «Про охорону праці державних службовців в Україні»; запозичення передового досвіду Канади стосовно закріплення та реальної реалізації права державних службовців на страйк забезпечить ефективне здійснення вже давно розпочатої реформи державної служби в Україні; досвід РФ стосовно запровадження обов'язкової процедури диспансеризації державних службовців сприятиме покращенню здоров'ю таких працівників що позначиться на ефективності виконання ними своїх службових обов'язків (с.193–194).

Дисертант послідовно, логічно, досить повно, на високому науково-теоретичному рівні розкрив тему роботи, сформулював та обґрунтував положення і висновки дисертаційного дослідження.

Звичайно дисертація А.О. Єфремова, як і усяка інша наукова праця, має певні недоліки та містить дискусійні положення.

1. В роботі автору варто було розкрити специфічні властивості державних службовців як суб'єктів трудового права, адже у наукових колах до цих пір точаться дискусії щодо того, нормами якої галузі права мають бути врегульовані всі аспекти проходження державної служби.

2. Деякі положення дисертаційного дослідження потребують певного уточнення. Наприклад, автор пише, що однією з гарантій охорони праці державних службовців в Україні є “забезпечення державних службовців засобами індивідуального захисту у небезпечних ситуаціях” (с. 7). Про які саме засоби індивідуального захисту тут йдеться? В нормативно-правових актах у сфері охорони праці йдеться про те, що “під засобом індивідуального захисту слід розуміти спорядження, що призначається для носіння користувачем та/або забезпечення його захисту від однієї або кількох видів небезпеки для

життя чи здоров'я". Складно собі уявити як державний службовець може себе унебезпечити шляхом використання засобів індивідуального захисту.

3. Більш детального аналізу потребує дослідження сутності, місця та ролі локального нормативно-правового регулювання охорони праці державних службовців як суб'єктів трудового права.

4. У висновках до дисертаційного дослідження автор, визначаючи поняття охорони праці державного службовця, занадто перевантажив його великої кількістю ознак, тим паче, що деякі з тих ознак є не зовсім доречними, зокрема ознака "наукового характеру" охорони праці.

Зазначені зауваження, які характеризують складність проблеми, суттєво не впливають на загалом високу оцінку дисертаційного дослідження А.О. Єфремова. Виконана ним наукова праця містить вирішення ряду теоретичних і практичних завдань, що мають важливе значення для науки трудового права та права соціального забезпечення.

Автореферат дисертації ідентичний її основним положенням і повністю відображає зміст та результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Єфремова Артема Олександровича „Правове регулювання охорони праці державних службовців в Україні” є самостійним завершеним науковим дослідженням, повністю відповідає вимогам Положення про порядок присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань, а її автор, заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення.

Офіційний опонент:

**заступник завідувача кафедри комерційного та
трудоного права Інституту права імені князя
Володимира Великого Міжрегіональної академії
управління персоналом
кандидат юридичних наук**

«30» ХОВТНЯ 2015 р.

К.П. Чорна